

20.07.2016  
ad 3 / 31 / 2016

## KÄRÄJÄOIKEUSVERKOSTON KEHITTÄMINEN YHTEISTOIMINTANEUVOTTELUJEN ALOITUSTILAISUUS

Aika 7.6.2016 klo 14.00-15.30

Paikka Kymenlaakson käräjäoikeus Kotkan kanslia

Läsnä Hallitusneuvos Anne Hallavainio, oikeusministeriö, puheenjohtaja  
Hallitusneuvos Ahti Penttinen, oikeusministeriö  
Ylitarkastaja Taru Alanaatu, oikeusministeriö  
Koulutusasiantuntija Marika Yli-Ikkela, oikeusministeriö

Pääluottamusmies Tuija Heino, Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry/Suomen Poliisi-järjestöjen Liitto

Luottamusmies Jari Karppinen, Julkisenalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry  
Luottamusmies Matti Hiitola, Suomen haastemiehet JHL ry

Käräjäoikeuden henkilökunta

Kotkan kansliassa:

Satu Salmi, Kristina Oinonen, Markku Almgren, Irja Rutonen-Rönkä, Tarja Lahti, Tiina Almgren, Erja Rantamo, Jonna Pellikka, Merja Kaurala, Birgitta Artell, Timo Palmgren, Tanja Arpiainen, Paula Lahdensalo, Kirsi Sippu, Päivi Heiskanen, Maarit Hietala, Eija Soininen, Ulla Aholainen, Päivi Junkkari, Pekka Hellsten, Kari Ulvinen, Juha-Pekka Heikkilä, Emmi Vilkkö

Kouvolan kansliassa videoyhteydellä:

Pekka Ahvonen, Annukka Eeva, Helena Hennen, Kristina Hiltunen, Sannamari Höysti, Satu Ihalempiä, Jorma Korvuo, Johanna Kyyrö, Anne Linden, Simo Nikkanen, Sirpa Oikamo, Katja Pakarinen, Anne Pousi, Kaija Pätynen, Pauliina Ratilainen, Heli Salmi, Eila Saloranta, Maija Tikkala, Liisa Vanhanen ja Tuija Väätäinen

### 1. Tilaisuuden avaus

Laamanni Satu Salmi avasi kokouksen.

Kutsu kokoukseen oli lähetetty luottamusmiehille ja henkilökunnalle sähköpostilla.

Oikeusministeriön edustajat ja luottamusmiehet esittäytyivät.

### 2. Uudistuksen tausta ja tavoitteet

Hallitusneuvos Anne Hallavainio:

Tilaisuus perustuu lakiin yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa. Laki lähtee siitä, että tilanteissa, joissa henkilöstöön kohdistuu olennaisia muutoksia kerrotaan, mitä on odotettavissa ja miten on mahdollista tilanteeseen vaikuttaa.

Oikeusministeri Lindström teki alkuvuodesta linjauksen, jonka mukaan käräjäoikeusverkosto supistuu 27 käräjäoikeudesta 20. Kouvolassa käräjäoikeus säilyy, mutta Kotkan kanslia lakkautetaan. Aikataulullisesti keskittämistä tullaan valmistelemaan niin, että hallituksen esitys voitaisiin antaa tämän vuoden syysistuntokaudella ja uudistus tulisi voimaan viimeistään vuoden 2019 alussa.

Kotkan kanslialla on vuokrasopimus nykyisessä kiinteistössä lokakuun loppuun 2022. Tämän sopimuksen kohtalosta ei vielä tässä vaiheessa tiedetä. Käräjäoikeusverkoston kehittämishankkeeseen on perustettu eri työryhmiä. Toimitilatyöryhmää vetää hallitussihteeri Jarkko Mannerhovi, joka tulee lähitulevaisuudessa olemaan yhteydessä käräjäoikeuden johtoon ja neuvottelemaan, miten toimitila-asiaa edetään.

Hankkeen taustalla on monia asioita. Valtion taloudellinen tilanne on jo monta vuotta ollut huono. Säästöpainetta kohdistuu myös julkiselle sektorille ja oikeusministeriön hallinnonalalle. Kehyspäätösten seurauksena vuoteen 2020 mennessä pitäisi säästää tuomioistuinsektorilta noin 16 miljoonaa euroa. Koska taloudellinen tilanne oli ennakoitavissa jo muutamia vuosia sitten, asetettiin asiantuntijatyöryhmä, joka laati ns. oikeudenhoidon uudistamisohjelman. Se on kooste erilaisia toimenpiteitä ja ehdotuksia, joista osa on jo toteutettu, osa on valmisteluvaiheessa ja osaan odotellaan linjauksia. Kaiken kaikkiaan uudistamisohjelmassa on noin 60 ehdotusta. Yksi ehdotuksista kohdistuu käräjäoikeusverkostoon ja yksi koskee summaaristen riita-asioiden käsittelyn kehittämistä ja keskittämistä. Hanke käräjäoikeusverkoston kehittämistä on asetettu ja hanke summaaristen riita-asioiden keskittämistä on vielä luonnosvaiheessa.

Ylitarkastaja Taru Alanaatu:

Oikeusministeriö on asettanut hankkeen, jonka tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna viimeistään vuoden 2019 alussa voimaan tuleva käräjäoikeusverkoston uudistaminen. Summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittämistä valmisteleva työryhmä asetetaan erikseen.

Kehittämishankkeessa on hankeorganisaatio, johon kuuluvat ohjausryhmä, säädösvalmistelija, YT-ryhmä, toimitila- ja ICT-ryhmä sekä henkilöstö- ja viestintäryhmä.

Ohjausryhmän tehtävänä on valvoa hankkeen etenemistä ja resurssointia, tehdä linjaukset ryhmien esitysten perusteella ja esitellä ministeriön johdolle johdon päätöstä edellyttävät asiat.

Ohjausryhmään kuuluvat ylijohdaja Kari Kiesiläinen, apulaisosastopäällikkö Heikki Liljeroos, hallitusneuvos Anne Hallavainio, hallitussihteeri Jarkko Mannerhovi, koulutusasiantuntija Marika Yli-Ikkela, laamanni Jyrki Kiviniemi ja työryhmän sihteerinä ylitarkastaja Jennimari Huovinen. Sihteeri valmistele hallituksen esityksen käräjäoikeusverkoston jatkokehittämistä sekä eräiden erityisasiaryhmien keskittämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Hallituksen esitys valmistellaan siten, että se voidaan antaa eduskunnalle vuoden 2016 aikana.

YT-ryhmän tehtävänä on arvioida ja suunnitella yhdistyvien tuomioistuinten henkilöstömäärä ja -rakenne sekä henkilöstömäärä niissä tuomioistuimissa, joihin keskitetään erityisasiaryhmäasioita. Ryhmän tehtävänä on myös käydä YT-neuvottelut asianomaisissa tuomioistuimissa, selvittää uudistuksen kohteena olevan henkilöstön eläköitymissuunnitelmat ja mahdolliset virkasiirrot, selvittää työpaikan siirtymisen johdosta henkilöstölle kuuluvat VES:n, VM:n ja OM:n henkilöstöpoliittiset edut, kuulla henkilöstön edustajia sekä toteuttaa henkilöstön siirtoon ja nimittämiseen liittyvät toimenpiteet.

YT-työryhmään kuuluvat oikeusministeriön oikeushallinto-osastolta apulaisosastopäällikkö Heikki Liljeroos, hallitussihteeri Satu-Maaria Natunen, hallitusneuvos Ahti Penttinen, halli-

tusneuvos Anne Hallavainio, kehittämispäällikkö Tuula Kivari, suunnittelupäällikkö Raimo Ahola, erikoissuunnittelija Ari Pajuniemi, suunnittelija Sami Pajukangas ja ylitarkastaja Taru Alanaatu.

Toimitila- ja ICT-työryhmän tehtävänä on selvittää uudistuksen edellyttämät toimitilatarpeet ottaen huomioon vireillä olevat ICT-hankkeista sekä oikeuden hoidon uudistamisohjelmassa mainituista kehittämishankkeista aiheutuvat toimitilatarpeet. Lisäksi sen tehtävänä on muun muassa laatia suunnitelmat tarvittavista tiloista sekä niiden turvajärjestelyistä, valmistella tarvittavat uudet vuokrasopimukset ja entisten sopimusten mahdolliset muutokset. Työryhmän tulee laatia alustava ehdotus toteutettavista toimitilajärjestelyistä aikatauluineen lokakuun loppuun 2016 mennessä. Työryhmään kuuluvat hallitussihteeri Jarkko Mannerhovi, ylitarkastaja Aila Ahla, tarkastaja Sakari Perkiömäki, hankekoordinaattori Jukka-Pekka Sirviö, laamanni Jukka Heikkilä ja asiakaspäällikkö Kati Jokelainen.

Henkilöstö- ja viestintäryhmän tehtävänä on järjestää johtamiseen liittyvää koulutusta siten, että koulutus tukee ja edistää uudistuksen tavoitteita ja toteutusta erityisesti henkilöstön näkökulmasta ja ottaen huomioon henkilöstön työhyvinvoinnin. Lisäksi työryhmä suunnittelee ja toteuttaa uudistukseen liittyvän viestinnän ja tiedotuksen. Tärkeää on, että tieto, joka annetaan on riittävää, ajantasaista ja oikea-aikaista. Työryhmään kuuluvat koulutusasiantuntija Marika Yli-Ikkela, ylitarkastaja Taru Alanaatu, laamanni Daniel Allen, laamanni Petteri Palomäki, tiedottajana Eija Mikkola ja sihteerinä koulutuskoordinaattori Sari Piironen.

Henkilöstö- ja viestintätyöryhmää täydennetään vielä henkilöstöjärjestöjen edustajalla. JUKO ry:n luottamusmies Jari Karppinen piti henkilöstön edustusta työryhmässä tärkeänä. Kaikki työryhmät aloittavat toimintansa ennen kesälomia.

Keskeistä on, että tuomioistuimissa perustetaan omia työryhmiä.

### **3. Uudistuksen vaikutukset henkilöstön määrään ja asemaan**

Hallitusneuvos Anne Hallavainio:

Tuomiopiirien uudistuksessa on lähtökohtana turvata lainkäytön laatu ja mahdollistaa erityisosaamisen kehittäminen. Tämä edellyttää riittävän kokoisia yksiköitä, jotta juttukanta olisi tarpeeksi monipuolinen. Taloudelliset realiteetit huomioon ottaen tavoitteena on ollut myös sekä toiminnan tehostaminen että tuottavuuden lisääminen.

Uudistuksessa on lähdetty siitä, että tuomioistuinpalvelut eivät ole lähipalveluja, jossa tarvitsisi asioida päivittäin. Maakunnalliset yksiköt ovat olleet jonkinlainen lähtökohta, mutta tästä on tiettyjä poliittisesta päätöksenteosta aiheutuvia poikkeamia. Uudellamaalla on toteutumassa historian suurin yhdistyminen, kun neljä käräjäoikeutta yhdistyy.

Tuomioistuimen saavutettavuutta on mietitty huomioiden kohtuulliset etäisyydet ja työ-säkäyntialue. Sivuiستuntopaikat on mietitty taloudellisten realiteettien ja tarpeen mukaan. Väestökehitystä maan eri osissa ja myös kielellisiä oikeuksia on tarkasteltu. Myös sähköisen asioinnin ja digitalisaation lisääntyminen on huomioitu.

Summaarisiin riita-asioihin asetetaan kokonaan oma hanke. Tällä hetkellä on olemassa vasta luonnos työryhmän asettamispäätöksestä. Summaaristen riita-asioiden kehittäminen ja keskittäminen aiheuttaa muutoksia prosessuaalisen säätelyyn.

Tavoitteena on, että asettamispäätös voidaan tehdä vielä ennen kesälomia eli käytännössä kesäkuussa. Työryhmä voisi aloittaa työnsä elokuun puolivälissä jatkaen työtään ensi

vuoden puolelle.

Toimeksiannossa on sanottu, että ehdotus tulee laatia hallituksen esityksen muotoon. Asettamis päätösluonnokseen on kirjattu, että työryhmän tulisi muuttaa järjestelmää niin, että velkoja voisi jatkossa samalla sähköisellä haastehakemuksella hakea sekä ulosotto-perustetta että sen täytäntöönpanoa. Lisäksi tulisi ottaa huomioon kehitteillä oleva AIPA-järjestelmä ja sen mukanaan tuomat mahdollisuudet tietojen siirtämisestä viranomaisten välillä. Työryhmän tulisi laatia myös ehdotus lainsäädännöksi, joka velvoittaisi ammattimaista perintätoimintaa harjoittavat yritykset käyttämään toiminnassaan käräjäoikeuden ja ulosoton sähköisiä tietojärjestelmiä.

Lisäksi työryhmän tulee arvioida todisteellisen tiedoksiannon kehittämismahdollisuuksia ja mahdollisuuksia siirtyä järjestelmään, jossa maksu summaarisessa riita-asiassa olisi suoritettava jo asian vireille tullessa. Näillä kaikilla voi olla henkilöstövaikutuksia, joita ei vielä tiedetä.

Erityisasiaryhmät tulevat koskettamaan Kymenlaakson käräjäoikeutta ainakin sotilasasioiden osalta. Erityisasiaryhmiä tullaan keskittämään entistä enemmän, mutta tällä hetkellä ei ole vielä ministeriön linjausta siitä, mihin niitä keskitetään. Summaaristen riita-asioiden keskittämisestä on lähtökohtana oikeusministeri Lindströmin tekemä linjaus, jota voidaan jatkovalmistelussa täsmentää.

Laamanni Satu Salmi kysyi, onko täsmentämisellä vaikutusta jo linjattuun summaaristen riita-asioiden keskittämiseen Kymenlaakson käräjäoikeuteen. Hallitusneuvos Hallavainion mukaan täsmentämisellä tarkoitettaneen lähinnä Ahvenanmaan ja ruotsinkielien asemaa. Muutoin valmistelu lähtee näistä linjauksista, jotka ovat jo olemassa. Lopullisesti nämä asiat selviävät, kun eduskunta on tehnyt päätöksen.

Laamanni toi esille Vekarajärven varuskunnan, joka on iso varuskunta ja josta tulee paljon sota-asioita Kymenlaakson käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Hän esitti, että nämä asiat pysyisivät jatkossakin Kymenlaakson käräjäoikeudessa. Osastonjohtaja Markku Almgrenin mielestä sota-asioita voisi tulla nykyistä enemmänkin.

Summaaristen riita-asioiden keskittämisen valmisteluun ministeriö perustaa työryhmän, johon on tarkoitus pyytää edustus kahdesta käräjäoikeudesta ja edustus myös AIPA-hanketoimistosta sekä oikeusrekisterikeskuksesta. Laamanni toivoi, että käräjäoikeuksien edustus tulisi niistä käräjäoikeuksista, joihin näitä asioita on tarkoitus keskittää. Luottamusmies Jari Karppinen esitti, että toinen käräjäoikeuksien edustaja olisi jostakin asioita luovuttavasta käräjäoikeudesta.

#### **4. Työnantajan tarjoama tuki muutoksen kohteena oleville henkilöille**

Hallitusneuvos Ahti Penttinen:

Valtion virkamieslaki lähtee siitä, että uudelleenjärjestelyjen yhteydessä olemassa olevat virat säilyvät ja virkamiehet siirtyvät sinne minne tehtävät siirtyvät. Määräaikaisilla sama asia vastaavaksi ajaksi. Virka voidaan siirtää ilman virkamiehen suostumusta, jos siirto tapahtuu virkamiehen työssäkäyntialueella. Työssäkäyntialue on 80 kilometriä henkilön tosiasiallisesta asuinpaikasta.

Tehtävät saattavat muutostilanteessa jonkin verran muuttua. Toimivalta päättää tehtävistä on työnantajalla. Jos työnantaja tekee aloitteen vakinaisessa palvelussuhteessa olevan henkilön tehtävien muuttamisesta siten, että se johtaa vaativuustason alenemiseen eikä henkilö suostu muutokseen, on työnantajan selvítettävä mahdollisuus järjestää nykyisen

vaativuustason mukaisia tehtäviä.

Tehtävänkohtaista palkanosaa ei alenneta 24 kuukauden aikana tehtävien muutoksesta. Oikeusministeriö vahvistaa palkkaeron maksamisen.

Laamanni kysyi, onko osastonjohtajilla ja lähiesimiehillä oikeus palkkaturvaan organisaation muutostilanteissa. Kysymys on osastajohtajan johtamislisästä ja lähiesimiehille maksettavasta vaativuustasosta. Osastonjohtajat on nimitetty määräjäksi ja lähiesimiehet toistaiseksi.

Penttinen vastasi, että määräaikaiset saavat lisän määräajan loppuun saakka. Toistaiseksi nimitettyjen lähiesimiesten osalta asia on epäselvä. Tämä tulee tarkemmin mietittäväksi henkilöstötyöryhmässä.

Luottamusmies Jari Karppinen ja pääluottamusmies Tuija Heino toivat esille, että heidän mielestään aikaisemmissa uudistuksissa 24 kuukauden palkkatakuu on myös lähiesimiehillä säilynyt.

Penttinen toi esille virkajärjestelyasian, mikä tarkoittaa sitä, että muutoksen kohteena oleva henkilö voi hakea paikkaa virkajärjestelyssä, jos työpaikka siirtyy yli 80 kilometrin päähän asuinpaikasta. Jos henkilön oma työpaikka säilyy omalla työssäkäyntialueella, hän ei ole oikeutettu virkajärjestelyyn.

Haittakorvauksista löytyy tietoa tarkemmin valtiovarainministeriön nettisivuilta. Jos työpaikka siirtyy toiselle paikkakunnalle, asianomainen virasto voi tehdä esityksen oikeusministeriölle haittakorvauksen maksamista. Haittakorvauksen suuruus riippuu työmatkan piteneemisestä (70 e/ 25 km, 120 e/50 km, 170 e/ 75 km, 250 e/ 100 km). Aikarajoite on 2 vuotta. Tämä edellyttää työskentelyä vähintään 3 päivänä viikossa työs-kentelypaikkakunnalla oikeusministeriön hallinnonalalla.

Etätyöhön ei ole subjektiivista oikeutta. Luottamusmies Karppinen ja laamanni toivat esille, että summaaristen riita-asioiden keskittämisen yhteydessä ja AIPAn myötä etä-työmahdollisuus tulee ottaa mietittäväksi.

Muista tukimuodoista muuttokustannukset maksetaan virkaehtosopimuksen mukaisesti. Psykologin palvelut työterveyshuollossa ovat muutostilanteissa käytössä (12 kertaa) ja virasto voi hakea valtiovarainministeriöltä lupaa irtisanoutumiskorvauksen maksamiseen, jos maksamisen edellytykset täyttyvät.

## 5. Toimitilat

Hallitusneuvos Anne Hallavainio:

Alustava ehdotus aikatauluineen tulevista toimitilajärjestelyistä on tarkoitus tehdä loka-kuun loppuun 2016 mennessä. Aikataulu on haasteellinen. Toimitilatyöryhmää vetää hallitussihteeri Jarkko Mannerhovi, joka on toimitilakysymyksissä yhteydessä virastoon myöhemmin.

Osastonjohtaja Kristiina Oinonen, Kotkan kansliasta:

Yllätyksenä ministerin linjauksessa tuli, että Kotkaan ei jää kansliaa eikä istuntopaikkaa. Väestöpohja on kuitenkin noin 80 000 henkilöä ja lisäksi vielä rajalta tulevat ulkomaalaiset. Kotka olisi tämän uudistuksen jälkeen Suomen suurin kaupunki, jossa ei olisi käräjä-oikeustoimintaa. Tämä asettaa haasteita tuomioistuimen saavutettavuuden kannalta. Julkisen liikenteen yhteydet Kotkasta Kouvolaan ovat heikot. Haminan, Miehikkälän ja

Virolahden suunnalta ei ole käytännössä ollenkaan julkista yhteyttä Kouvolaan.

Rikosasioissa joudutaan jatkossa pyytämään poliisilta noutoja vastaajan saamiseen oikeuteen, mikä kasvattaa kustannuksia ja viivästyttää oikeudenkäyntejä. Näihin esitettyihin nähden vähintään istuntopaikka tulisi Kotkassa säilyttää. Kotkassa on valmistumassa uusi poliisitalo, jossa on käytettävissä myös poliisivankila. Täällä on syyttäjät, oikeusaputoimisto ja myös raja ja tulli ovat lähellä. Kotkassa on hyvät noin neljä vuotta käytössä olleet toimitilat ja kaikissa kolmessa salissa on hyvä salitekniikka ja täydet valmiudet Aipaan. Sähköistä todisteluvastaanottoa on jo hyödynnetty. Myös turvajärjestelyt ovat kunnossa tällä hetkellä; käräjäpäivystäjä paikalla, turvaportti käytössä ja vartiointiliikkeen palvelut tarvittaessa saatavilla.

Työntekijöiden kannalta on suuri merkitys sillä, missä vaiheessa siirto Kouvolaan tapahtuu. Kotkan kansliassa on vakinaisessa virassa 23 henkilöä, joista 5 siirtyy vuoden 2019 loppuun mennessä eläkkeelle ja vuoden 2022 loppuun mennessä peräti 12.

Kotkan kanslian henkilökunnan toive on, että istuntopaikka säilyisi Kotkassa ja osa voisi tehdä etätöitä Kouvolaan. Haastemiehillä tulisi joka tapauksessa olla työpiste Kotkassa. Kotkassa on myös muita oikeushallinnon alan toimijoita ja he kaikki voisivat toimia samoissa toimitiloissa nykyisissä käräjäoikeuden tiloissa.

Hallitusneuvos Hallavainio totesi, että asiat kirjataan ja otetaan huomioon.

Laamanni esitti, että summaaristen riita-asioiden keskittäminen määräajaksi Kotkaan ei ole perusteltua rekrytoinnin kannalta. Summaarisia voi keskittää Kotkaan vain, jos sinne jää pysyvä toimipaikka. Haastemiehillä tulisi olla toimipiste Kotkassa ja siihen samaan yhteyteen voisi järjestää videoyhteyksien palvelupisteen, jota voitaisiin hyödyntää Kouvolaan ja muualle Suomeen.

Hallitusneuvos Hallavainio totesi, että haastemiesten toimipisteet ovat olleet esillä monessa muussakin paikassa ja niitä tarkastellaan toimintolähtöisesti.

## **6. Uudistuksen aikataulu ja jatkotoimenpiteet**

Hallituksen esitys käräjäoikeusverkostoasiasta pyritään antamaan syysistuntokauden 2016 aikana. Syysistuntokausi ulottuu tammikuuhun 2017. Summaaristen riita-asioiden käsittelyn keskittämistä koskeva esitys menee kevätkaudelle 2017.

Jatkotoimenpiteiden osalta tarkoituksena on, että oikeusministeriö järjestää laamanneille koulutusta yt-menettelystä, jotta laamannit pysyvät käymään varsinaisia yt-neuvotteluja henkilötasolla käräjäoikeuden sisällä.

Koulutusasiantuntija Marika Yli-Ikkela:

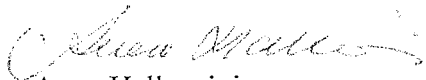
Henkilöstö- ja viestintätyöryhmää täydennetään vielä henkilöstöjärjestöjen edustajilla. Työryhmä kokoontuu mahdollisimman pian. Ryhmän tehtävänä on muutosjohtamisen koulutus, viestintä ja tiedotus. Tarkoitus on perustaa sisäiseen intraan kysymyksiä- ja vastauksia palsta.

Laamanni esitti, että koulutettaisiin henkilöstöä laajemmin kuin vain laamannit.

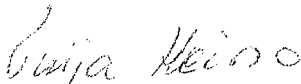
## 7. Tilaisuuden päätös

Hallitusneuvos Hallavainio päätti tilaisuuden klo 15.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi



Anne Hallavainio  
hallitusneuvos, oikeusministeriö



Tuija Heino  
OHK ry/Suomen Poliisijärjestöjen Liitto



Jari Karppinen  
Julkisenalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry



Satu Salmi  
laamanni, Kymenlaakson käräjäoikeus



Matti Hiitola  
Suomen haastemiehet JHL ry